

Ballerup Lærerforening

Kommentarer til KL's 'Partnerskab om effektiv udnyttelse af lærernes arbejdstid, Ballerup Kommune'



November 2011

Indledning

Partnerskabsanalysen¹ er foretaget af Kommunernes Landsforening for Ballerup Kommune og er en sammenlignende undersøgelse (benchmarking) af lærernes arbejdstid mellem 20 kommuner i Danmark, heriblandt Ballerup. Bevæggrunden for at bestille analysen skal findes i Ballerup Kommunes ønske om at effektivisere lærernes arbejdstid – få mere undervisning for pengene. Analysen indgik som en helt central del af kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag ved budgetvedtagelsen for 2012. Derfor er undersøgelsens kvalitet afgørende.

Ved at fremføre den banale kendsgerning, at der fra kommune til kommune er forskel på, hvor meget lærerne underviser, har partnerskabet søgt at skabe politisk mistillid til de lokalt indgåede aftaler og politiske prioriteringer. Lokale aftaler og forhold er netop lokale og vil derfor være forskellige. Dette har KL's partnerskab søgt at undergrave.

Analysen er foretaget i indeværende år, hvor Ballerup ikke har en lokalt indgået aftale. Det hele foregår sådan, som skolevæsenets administrative og politiske ledelse har fastlagt.

KL's partnerskab har søgt at motivere angreb på lokalaftalerne med budskaber som:

- At lærerne i andre kommuner underviser mere
- At der inden for den enkelte kommune kan spares lærerlønkrone på de skoler, hvor lærerne ikke underviser så meget som på andre af kommunens skoler.

I Danske Kommuner nr. 24 side 40 – 41 skriver Camilla Vendelboe Hagensen og Frank Hedegaard, KL's afdeling for jura og lønpolitik: *"Det er dermed på nuværende tidspunkt ikke muligt at benchmarke på tværs af kommunerne på baggrund af opgørelsen af lokal løns andel af lønsummen"*, da man ikke direkte kan sammenligne kommuners brug af lokale lønmidler, fordi der er forskellig praksis i kommuner.

Det samme argument kan bruges med vægt i forhold til analysens sammenligninger mellem lærernes arbejdstid i de 20 kommuner.

Alle med konkret erfaring med drift af folkeskolen ved, at forholdene vedrørende undervisning og lærerarbejdstid er endnu mere komplicerede end løn, hvorfor kommunerne i endnu højere grad må advares mod at benchmarke på undervisningsområdet, som det netop gøres i partnerskabsanalysen. KL's partnerskab har nemlig foretaget sammenligninger uden hensyntagen til de forskellige behov og forhold, der ligger bag prioriteringerne i den enkelte kommune og på den enkelte skole. Eksempelvis vil en prioritering af læsevejledning alt andet lige nedsætte undervisningstiden for lærerne, mens en øget læseindsats og holddannelse i undervisningen vil øge undervisningstiden for lærerne. Et andet eksempel kunne være, hvis lærere varetager ledelsesopgaver (koordinatører, skemalæggere etc.) for at generere flere ledelsesressourcer, så vil det uvægerligt nedsætte undervisningstiden. Dette er almindelig praksis i Ballerup.

På næste side ses Ballerup Lærerforenings kommentarer til den korte sammenfatning af partnerskabsanalysens resultater for Ballerup kommune (partnerskabsanalysens side 4). Vi har ikke på nogen måde haft mulighed for at verificere tallene i undersøgelsen, men har på trods af dette en række bemærkninger.

¹ KL: Partnerskab om effektiv udnyttelse af lærernes arbejdstid, Ballerup Kommune.

Kort sammenfatning af analysens resultater med kommentarer:

I skoleåret 2011-2012 ligger Ballerup Kommune med 632 timers undervisning pr. lærer. Undervisning udgør 38,7 % af den nettoarbejdstid, der har været til rådighed på skolerne.

BLF's kommentar:

- Der opereres i analysen alene med det klassiske undervisningsbegreb, hvorfor der altså ikke er medregnet aktiviteter som lejrskole, ekskursioner, sociale og kulturelle arrangementer, bibliotekstimer, elevsamtaler etc. Skal disse aktiviteter ikke opfattes som undervisning? Det giver nogle interessante perspektiver i forhold til kommunens vision for fremtidens skole.
- Afgrænses analysen til alment skolerne ligger det gennemsnitlige undervisningstimetotal på ca. 637 timer, svarende til 38,9 %.
- Specialklassernes betydning for undersøgelsens resultat er et tema i sig selv. Det har ikke været muligt at få svar på, hvorledes specialklasserne indgår i undersøgelsen, men det er klart, at det har anseelig betydning på hvilken måde, de er regnet med.

Mellem skolerne i Ballerup Kommune er der en relativ stor spredning i lærernes gennemsnitlige undervisningstid og i den nettoarbejdstid, skolerne anvender til undervisning.

Forskellene mellem den skole, hvor lærerne underviser mest og den skole, hvor lærerne underviser mindst, er på ca. 93 årlige klokketimer til undervisning, dvs. knapt 3,1 ugentlige lektioner pr. lærer.

BLF's kommentar:

- Nettoarbejdstiden beregnes ved, at der korrigeres for planlagt og overført overtid, aldersreduktion og feriefridage (6. ferieuge). Det er på baggrund af analysen umuligt at gennemskue, om disse beregninger er foretaget korrekt, og det kan selvsagt være af stor betydning.
- De 93 årlige timers forskel må antages at være baseret på en sammenligning af OI og Måløv Skole (skønt forskellen er 92 timer) – er det en rimelig sammenligning?
- Mere fornuftigt må det være at sammenligne alment skolerne indbyrdes. Her er Måløv Skole den skole, som anvender den største del af lærernes arbejdstid på undervisning: 660 timer, svarende til 40,9 %. Rosenlundskolen ligger i bund med 615 timer, svarende til 37,5 %. Forskellen er betydelig, og det kunne være interessant – også for kommunen - at sammenligne de to skolers timebudget for at se, hvor det er, de adskiller sig.

På baggrund af analysen af anvendelsen af lærernes arbejdstid er det vurderingen, at det vil være muligt at få mere undervisning for de samme økonomiske ressourcer. Hvis skolerne under ét hævdede undervisningsprocenten til 39,3 %, som er gennemsnittet af de skoler, som ligger over det kommunale gennemsnit, vil det give ca. 7.285 flere undervisningstimer, svarende til ca. 11, 3 lærerstillinger (lønudgift på 5.301.243 kr.)

Hæver skolerne undervisningsprocenten til niveauet for Måløv Skole, som er den skole, som relativt anvender den største del af lærernes arbejdstid på undervisning, vil det give ca. 19.629, svarende til ca. 29,3 lærerstillinger (lønudgift på 13.786.418 kr.)

BLF's kommentar:

- Hæves det gennemsnitlige undervisningstimetotal under ét i A05, vil det få alvorlig betydning for alle de lærere, som primært varetager klassiske undervisningsopgaver qua mekanikken i A05. Det kan få som konsekvens, at hovedparten kommer til at læse fra 750 undervisningstimer og opefter, og mange vil komme over 800 undervisningstimer. Der er tale om et hidtil ukendt undervisningstimetotal i Ballerup, og spørgsmålet er, om noget lignende vil ses andre steder i Danmark.

Sammenholdes kommunens ressourcefordeling med den konkrete udmøntning af lærernes arbejdstid opgjøret efter det udvidede undervisningsbegreb, anvender skolerne 9 timer pr. lærer mindre end budgetmæssigt forudsat.

BLF's kommentar:

- Hvis vi tager udgangspunkt i det udvidede undervisningsbegreb (som anvendes i A05, og hidtil har været anerkendt i Ballerup), så underviser lærerne gennemsnitlig ca. 42 % af arbejdstiden (688 undervisningstimer/1635 nettotimer), skønt kommunen helst sælger budskabet om de 38,7 % (klassisk undervisning).
- Det er meget forskelligt, hvordan tiden til fx lejrskoler beregnes fra kommune til kommune. Det betyder, at lejrskoletiden i én kommune kan tælle med flere timer, end den gør i andre kommuner. Hvis lejrskole, afgangsprøver, elevsamtaler, ekskursioner etc. konsekvent ikke medregnes i Ballerup i modsætning til nogle af de andre kommuner, kan det selvsagt forskyde billedet betragteligt. Vi ved, at der er andre kommuner, hvor disse aktiviteter tælles med. Det giver et fortegnede billede:
 - o Hvis 4 lejrskoledage tæller som 0 undervisningstimer i Ballerups og som fx 15 undervisningstimer i en anden kommunes, selvom der foregår nøjagtigt det samme,
 - o Hvis 4 elevsamtaledage tæller som 0 undervisningstimer i Ballerups og som fx 15 undervisningstimer i en anden kommunes, selvom der foregår nøjagtigt det samme,
 - o Hvis 4 ekskursioner tæller som 0 undervisningstimer i Ballerups og som fx 15 undervisningstimer i en anden kommunes, selvom der foregår nøjagtigt det samme.
 - o Det samme kunne siges om afgangsprøverne – og muligvis andre områder.

Hvis man på baggrund af ovenstående lægger 30-40-50 timer til de 632 timer, som analysen anfører, tegner der sig et helt, helt andet billede!

Med en strammere prioritering af de opgaver, som ligger ved siden af undervisningen, vil det være muligt at øge undervisningens andel til et niveau, som svarer til udgangspunktet for skolernes ressourcefordeling.

BLF's kommentar:

- Det er helt givet muligt at øge undervisningsandelen, men spørgsmålet er selvfølgelig, hvilke af følgende områder, som skal nedprioriteres:
 - o Tid til pauser/frikvarterer
 - o Mødevirksomhed for alle lærere

- Kurser og efteruddannelse
- Skolebiblioteket
- Tilsyn med faglokaler og samlinger
- Diverse vejlederfunktioner (fx læsevejleder) og særlige hverv (TR, AMR)
- IT – tilsyn og support
- Pædagogisk-administrative opgaver som afdelingskoordinatorer, skemalægger osv.

Det vil imidlertid forudsætte, at de aktiviteter, som skolerne anvender tid på under andre opgaver, omlægges til undervisning. Det vil være muligt i den aktuelle situation, hvor der ikke er en lokal aftale om arbejdstid, og kan indgå som en målsætning for indgåelse af en ny lokalafale.

BLF's kommentar:

- Det er helt oplagt, at KL ser A05 som det eneste svar på, hvordan arbejdsgiveren kan sørge for at hæve den andel af lærernes arbejdstid, som skal bruges på undervisning.

Afrunding

Undersøgelsen baserer sig på gennemsnitsberegninger og tager ingen individuelle hensyn. Hvis gennemsnitsundervisningstiden skal hæves, så vil det uvægerligt betyde, at der vil være lærere, som skal undervise endnu mere end de 750 timer, som de har i år. Sådan er mekanikken i A05, da der ikke er noget rimeligt forhold mellem undervisning og forberedelse for disse lærere. Bliver dette virkeligheden i Ballerup Kommune, så er der ikke nogen tvivl om, at kvaliteten af den enkelte undervisningstime bliver sat på en alvor prøve.

Undervisningstiden opgøres så forskelligt fra kommune til kommune, at sammenligninger let bliver useriøse. Hvis de samme elementer indgik i opgørelsen af undervisningstiden i Ballerup som i de andre kommuner, ville Ballerup få en noget højere undervisningsprocent. Analysen tager ikke højde herfor!

I undersøgelsens hovedbudskab om de 632 timers gennemsnitlig undervisning pr. lærer medregnes ikke, hvad der afviger fra det klassiske undervisningsbegreb, og således ser det på papiret ud som om, den enkelte lærer underviser betydeligt mindre, end det reelt er tilfældet. Hvis vi tager udgangspunkt i det udvidede undervisningsbegreb, så underviser lærerne ifølge analysen gennemsnitlig ca. 42 % af arbejdstiden (688 undervisningstimer), men kommunen sælger gladelig budskabet om 38,7 % (632 undervisningstimer). En sådan undersøgelse kan således kun forsvares, hvis man deler opfattelsen af, at undervisning kun er undervisning, når den udspiller sig i sin mest klassiske form! Spørgsmålet er så, hvordan kommunen vil forene denne opfattelse med den nuværende virkelighed samt med visionerne for fremtidens skole? Undervisningsbegrebet bør ses og ikke mindst anerkendes bredere end det klassiske undervisningsbegreb. Sådan har det hidtil været i Ballerup, sådan er det også i år under A05, og sådan mener BLF også, at det bør være fremover!